

Harold Berg diposita a la Fundació MACBA un conjunt documental únic de Gordon Matta-Clark

- ▶ El dipòsit està format per 46 fotografies que documenten els cèlebres *building cuts* (talls i extraccions efímeres en edificis)
- ▶ El MACBA es converteix així en un dels principals museus europeus amb obra de l'artista ja que aquest llegat se suma als 13 vídeos i 4 fotos que ja tenia
- ▶ El Museu presentarà les obres el 2012 amb motiu d'una exposició sobre aquest creador, que també mostrarà peces de la Col·lecció MACBA

«Un conjunt excepcional proporcionat pel mateix Matta-Clark per documentar una de les parts més destacades de la seva obra.» Així va resumir la comissària Elisabeth Sussman el contingut de l'Arxiu Bex, que reuneix una sèrie de fotografies fetes per Gordon Matta-Clark (Nova York, 1943-1978) de les seves intervencions efímeres en edificis mitjançant talls i extraccions en terres, parets i altres estructures. Aquestes intervencions arquitectòniques van canviar el significat i l'abast de l'escultura. El col·leccionista Harold Berg va adquirir l'arxiu fotogràfic de Florent Bex per integrar-lo a la seva Col·lecció LATA (pel seu origen llatinoamericà), i ara el diposita de manera indefinida a la Fundació MACBA. El conjunt està format per 46 obres: 44 fotografies *vintage* en paper en blanc i negre de mida 25 x 20 centímetres, un negatiu blanc i negre i una diapositiva intervinguda. Les imatges documenten les accions en edificis que va executar Matta-Clark i que el van situar en un lloc destacat dins la història de l'art contemporani. La primera, *Bronx Floors* (1972-1973), va consistir a esquivar la policia per retallar amb una serra de mà seccions rectangulars de terres i parets d'immobles abandonats del Bronx i exposar-ne després els fragments extrets a l'espai de les galeries comercials. L'última d'aquestes accions, *Circus-Caribbean Orange* (1978), dibuixava un complex entramat de talls circulars fets a petició del Museum of Contemporary Art de Chicago en tres cases adjacents al museu, acció que en certa manera presagia la mort de l'artista, que va tenir lloc després. Les fotografies seran les protagonistes al final del 2012 d'una exposició al MACBA l'eix temàtic de la qual serà *Office Baroque* (1977-2005), una de les obres més importants que Matta-Clark va crear, convidat per Florent Bex, director de l'Internacional Cultureel Centrum (ICC) d'Anvers. Aquest *building cut* va ser definit com «la més bella fuga de llum, aire i temps». Amb la incorporació de les 46 obres de la Col·lecció LATA, la Col·lecció MACBA reuneix ara un total de 63 obres de Matta-Clark, ja que fins ara disposava de 17 obres (13 vídeos, dues fotografies i dos fotocollages). El MACBA es converteix d'aquesta manera en un dels museus europeus amb més obra d'aquest artista, juntament amb la Generali Foundation (Viena), el Georges Pompidou (París) i el Reina Sofía (Madrid).

«Per què pengem coses d'una paret si aquesta mateixa paret suposa tot un repte? M'ofèn la mentalitat tancada dels qui creuen que només poden crear parets els arquitectes i els artistes decorar-les. Un simple tall o una sèrie de talls en un edifici té la mateixa força que un dibuix i pot plantejar també situacions espacials i composicions estructurals.» Són paraules de Gordon Matta-Clark, l'obra del qual explora els formats artístics més diversos. Arquitecte de formació, allò que el va situar en un lloc destacat dins la història de l'art contemporani són precisament els seus talls i extraccions de trossos sencers d'edificis. Avui ja no queda cap dels seus edificis intervinguts, per la qual cosa les filmacions, les fotografies i els dibuixos que va fer per documentar-ho constitueixen l'autèntica obra.

Amb els *building cuts*, Matta-Clark va intentar obrir una escletxa en el sistema capitalista americà ja que hi plantejava una reflexió sobre conceptes com ara propietat privada, especulació, privacitat, misèria, abandó, aïllament... El mateix nom que va donar a una de les seves obres mestres, *Office Baroque*, no sols té a veure amb Rubens (atès que la va fer en el marc de la commemoració del 400 aniversari de la mort del pintor flamenc), sinó que va ser una broma implícita de Matta-Clark, ja que la pronunciació en anglès d'*Office Baroque* sona com *Office Broke*, fent al·lusió a la fallida del capitalisme tradicional d'aquells moments als ulls de l'artista.

Va ser la recerca d'espais nous dels artistes a Nova York als anys seixanta, juntament amb la seva constant necessitat d'esquivar la policia i trobar naus abandonades per poder-hi crear, allò que el va dur a intervenir en edificis deshabitats. Una de les seves primeres accions va ser arran del restaurant Food, que va fundar al Soho novaiorquès amb altres artistes abans de l'arribada dels comerços i bars que més endavant havien de congestionar el barri. A l'hora de readaptar l'espai perquè hi pogués acollir performances i altres activitats, Matta-Clark va aplicar uns quants talls a l'estructura del local. «Va ser l'última vegada que vaig utilitzar el *building cut* per pur pragmatisme», va reconèixer més endavant.

La importància de l'obra 'Office Baroque'

Dels 46 ítems de la Col·lecció LATA dipositats ara a la Fundació MACBA, les 44 fotografies procedeixen de l'Arxiu Bex, mentre que el negatiu i la diapositiva intervinguda els havia adquirit abans Harold Berg i s'han sumat ara al dipòsit per tal de dotar-lo de més coherència. Precisament, el nom de Col·lecció LATA no sols fa referència a l'origen llatinoamericà de Harold Berg, sinó que també fa l'ullet a la persistència del mateix col·leccionista a reunir aquest patrimoni amb l'objectiu de donar-li visibilitat pública. Sis d'aquestes fotografies s'han mostrat fa poc a la Barbican Art Gallery (Londres), en el marc de l'exposició *Laurie Anderson, Trisha Brown & Gordon Matta-Clark: Pioneers of the Downtown Scene, New York 1970's* (del 3 de març al 22 de maig de 2011).

El conjunt documenta les grans intervencions de Matta-Clark, com *Splitting*, la divisió d'una casa sencera en dues parts feta el 1974 a Nova Jersey (EUA); *Bingo*, també del mateix any, amb un títol que suggereix la quadrícula d'un cartró de bingo i en què va fragmentar una façana en nou quadrats iguals i els va estreure tots menys el central, per crear un visió impossible d'una casa de Niagara Falls (Nova York), just quan la retroexcavadora arribava per demolir-la completament, i *Office Baroque*, que proposava el 1977 un passeig a través d'un arabesc panoràmic creat en un edifici d'oficines buit d'Anvers.

Precisament, la pel·lícula *Office Baroque*, de la Col·lecció MACBA, dota de sentit tot aquest conjunt documental, per la qual cosa ocuparà un lloc central en l'exposició que el MACBA presentarà al final del 2012 per fer conèixer al públic aquest grup de fotografies dipositades a la Fundació MACBA. Arran d'una invitació del director de l'Internacional Cultureel Centrum (ICC) d'Anvers per intervenir en un edifici de la ciutat amb motiu del 400 aniversari de la mort de Rubens (d'aquí procedeix el títol de la pel·lícula), Matta-Clark va enviar a Florent Bex un conjunt de fotografies que ell mateix havia fet, que documentaven les seves accions anteriors en edificis abandonats. Posteriorment, l'artista li va fer arribar altres fotografies de la seva intervenció a Anvers i del seu últim treball, *Circus-Caribbean Orange*, fet a Chicago poc abans de morir.

De la intervenció *Office Baroque*, a l'exposició se'n mostraran la pel·lícula, sis fotografies, un negatiu i una diapositiva intervinguda, i també quatre dibuixos de l'artista. Totes aquestes obres recreen una de les intervencions més boniques de Matta-Clark, i també la més complexa, a causa de l'ardu entramat burocràtic que el mateix creador i Bex van haver de superar per dur a terme l'obra. El primer pas va consistir a localitzar l'edifici a Anvers: un immoble d'oficines anònim, aleshores buit, construït el 1932 com a oficina central de la companyia marítima Seo, que anaven a tirar a terra per tornar-lo a edificar en un dels solars més preuats de la ciutat. En aquest immoble, Matta-Clark va proposar de fer-hi una intervenció molt vistosa des del carrer, que consistia a obrir un gran tall en una de les cantonades per sorprendre els transeünts quan hi passessin i que poguessin veure'n l'interior. Les autoritats van rebutjar el projecte, i el propietari només va permetre continuar si el tall es feia fora de la vista del públic.

Un arabesc panoràmic

Malgrat aquesta trista ironia (intervenir d'esquena al públic en un edifici situat en una de les zones més turístiques i visitades de la ciutat), Matta-Clark va acceptar de continuar. Un fet fortuït, la intersecció de dos semicercles traçada en deixar la base d'una tassa de te humida damunt d'un paper mentre l'artista dibuixava, va determinar la forma de la seva intervenció: dues àrees semicirculars que es muntaven l'una sobre l'altra tallades al primer pis, que anaven canviant de forma al llarg dels altres quatre pisos a mesura que Matta-Clark es topava amb mitgeres, bigues i altres elements estructurals de l'immoble, amb la qual cosa finalment va sorgir un peculiar tall en forma de vaixell.

La disposició dels espais (àmplies oficines a les plantes baixes i petites habitacions a les plantes superiors) va determinar l'aplicació dels talls. El resultat va ser «un arabesc panoràmic». En el transcurs de la intervenció, l'artista va ser fins i tot arrestat per la policia, que el va confondre amb un dels vagabunds i drogoaddictes que freqüentaven l'edifici abandonat. Un cop acabat el treball de Matta-Clark, Bex va organitzar una subhasta internacional per recollir fons i preservar-lo, per a la qual cosa van arribar a donar obres 230 artistes de 20 països, com Rauschenberg, Acconci, Christo, LeWitt... Però l'estiu del 1980 van avisar al director de l'ICC que ja havien començat a enderrocar l'edifici. Quan hi va arribar, les últimes plantes ja havien estat derruïdes i l'edifici va caure. Més d'una dècada després, sobre el solar encara no s'hi havia construït cap edifici.

Accions documentades a la Col·lecció LATA

Bronx Floors (Nova York, 1972-73), *Atrium Roof* (Gènova, 1973), *Genova* (Gènova, 1973), *Splitting* (Nova Jersey, EUA, 1974), *Bingo* (Nova York, 1974), *Day's End* (Nova York, 1975), *Conical Intersect* (1975, París), *Jacob's Ladder* (Documenta 6, Kassel, 1977), *Office Baroque* (Anvers, 1977) i *Circus-Caribbean Orange* (Chicago, 1978).

La Fundació MACBA, model pioner d'aliança publicoprivada

La Fundació MACBA és una institució privada nascuda el 1987 amb la missió de dotar el MACBA d'un fons artístic per constituir la seva col·lecció permanent. Aquest objectiu s'aconsegueix gràcies al generós compromís d'empreses i de particulars, que al llarg de gairebé vint-i-cinc anys ha permès constituir un rellevant fons artístic per a la ciutat. Juntament amb la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, la Fundació MACBA va constituir el 1988 el Consorci MACBA, al qual més endavant es va afegir el Ministeri de Cultura. El president de la Fundació MACBA és Leopoldo Rodés.

Aquest dipòsit de Harold Berg s'emmarca en la línia d'incorporació d'obres a la col·lecció permanent del Museu que la Fundació MACBA du a terme des de la seva creació, no solament mitjançant adquisicions anuals sinó també a través de dipòsits i de donacions. La Fundació ha aportat més de 1.500 obres a la Col·lecció MACBA.

La relació entre la Fundació MACBA i el MACBA constitueix un model totalment pioner a Espanya d'aliança publicoprivada per a la creació d'un fons d'art.

Barcelona, 23 de maig de 2011

Servei de Premsa MACBA

Telèfons: (00 34) 93 481 33 56 i 93 481 47 17

Adreça electrònica: press@macba.cat